

Hrvatska zaklada za znanost

OKRUGLI STOL

Trendovi u razvoju državnog računovodstva u kontekstu europskih integracija i komparativni prikaz državnog računovodstva odabranih država u okruženju

Ministarstvo financija Republike Hrvatske, 02.06. 2017.

Rezultati istraživanja

Izlaganje:

Doc.dr.sc. Tatjana Jovanović,

Doc.dr.sc. Maja Letica,

Mr.sc. Gorana Roje

Prof.dr.sc. Vesna Vašiček

Izv.prof.dr.sc. Davor Vašiček

Kontekst

- Rezultat znanstveno istraživačkog projekta
- „Accounting and financial reporting reform as a means for strengthening the development of efficient public sector financial management in Croatia“
- „Uloga reforme sustava računovodstva i financijskog izvještavanja u jačanju razvoja učinkovitog financijskog upravljanja u javnom sektoru u Republici Hrvatskoj“
- Suradnici na projektu i vanjski istraživači

Ciljevi, područje istraživanja, aktivnosti i rezultati projekta

□ **Glavni ciljevi istraživanja:**

- Istražiti mogućnosti i dinamiku transformacije sustava računovodstva i financijskog izvještavanja javnom sektoru u RH u kontekstu poticanja primjene obračunske osnove i trasirane buduće primjene IPSAS, i usvajanja aktualnih međunarodnih i europskih trendova;
- Potaknuti usustavljanje terminologije u području proračunskog računovodstva kao područja koje se znanstveno i aplikativno razvija i u kojem prevladava uglavnom anglizam i slobodan prijevod različitih autora;
- Istražiti institucionalno - organizacijske i računovodstveno izvještajne aspekte kao podlogu učinkovitijeg upravljanja državnom imovinom;
- Istražiti ulogu upravljanja troškovima i važnost razvoja sustava internog izvještavanja kao pretpostavku za donošenje upravljačkih odluka u javnom sektoru.

□ **Tri područja istraživanja :**

- ✓ **Reforma proračunskog računovodstva i financijskog izvještavanja**
- ✓ **Upravljanje državnom imovinom**
- ✓ **Sustav internog izvještavanja u javnom sektoru**

Ciljevi, područje istraživanja, aktivnosti i rezultati projekta

- ❑ **Istraživanje daljnje mogućnosti provedbe reforme proračunskog računovodstva u RH koja podrazumijeva uvođenje modela obračunske osnove,**
- ❑ **Mogućnost usklađivanja proračunskog računovodstva u RH s Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor (IPSAS/MRSJS) i Europskim računovodstvenim standardima za javni sektor (EPSAS),**
- ❑ **Koautorstvo suradnika na projektu u:**
 - istraživanju na terenu i analizama,
 - pripremi znanstvenih i stručnih radova i priručnika,
 - prezentiranju outputa zainteresiranoj javnosti,
 - publiciranju radova u časopisima važnima za struku.

Monografija *Računovodstvo, revizija i kontrola javnog sektora u odabranim državama jugoistočne Europe, (2016)* - Sadržaj i autori

- I. Poglavlje: Uvodna razmatranja
 - *Autor: prof.dr.sc. Vesna Vašiček*
- II. Poglavlje : Računovodstvo, revizija i kontrola javnog sektora u Republici Hrvatskoj
 - *Autori: prof.dr.sc. Vesna Vašiček, izv.prof.dr.sc. Davor Vašiček*
- III. Poglavlje: Računovodstvo, revizija i kontrola javnog sektora u Bosni i Hercegovini
 - III.A. Računovodstvo, revizija i kontrola javnog sektora u Federaciji Bosne i Hercegovine
 - *Autori: doc.dr.sc. Maja Letica, Jelena Ćorić, mag.oec.*
 - III.B. Računovodstvo, revizija i kontrola javnog sektora u Republici Srpskoj
 - *Autori: prof. dr. Duško Šnjegota, doc. dr. Jelena Poljašević, Bobana Čegar, ma*
 -

Monografija *Računovodstvo, revizija i kontrola javnog sektora u odabranim državama jugoistočne Europe* - Sadržaj i autori

- IV. Poglavlje: Računovodstvo, revizija i kontrola javnog sektora u Republici Sloveniji
 - *Autor: doc.dr.sc. Tatjana Jovanović*
- V. Poglavlje: Računovodstvo, revizija i kontrola javnog sektora u Republici Srbiji
 - *Autor: mr Biljana Josipović Rodić*
- VI. Poglavlje: Međunarodne aktualnosti u državnom računovodstvu
 - *Autor: mr.sc. Gorana Roje*
- VII. Poglavlje: Zaključna razmatranja
 - *Autor: prof.dr.sc. Vesna Vašiček*
 -

Monografija *Računovodstvo, revizija i kontrola javnog sektora u odabranim državama jugoistočne Europe* – recenzenti i izdavač

□ Recenzenti

- ▣ *red.prof.dr. Marko Hočevar, Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta,*
- ▣ *red. prof.dr. Novak Kondić, Univerzitet u Banja Luci, Ekonomski fakultet,*
- ▣ *dr.sc. Verica Budimir, prof.v.š., Veleučilište u Požegi*

□ Elektroničko izdanje HRZZ i TIM4PIN (tiskano izdanje)

Sadržaj po poglavljima po državama

- Uređenje države s osnovnim naznakama organizacije države i teritorijalnog ustroja, te obilježjima javnog financiranja i obuhvatom javnog sektora;
- **Regulatorni i institucionalni okvir proračuna, računovodstva i financijskog izvještavanja što uključuje: izradu i donošenje proračuna, izvršavanje proračuna, obilježja računovodstva i financijskog izvještavanja;**
- Obilježja eksterne revizije (državne revizije), proračunskog nadzora, interne revizije i internih financijskih kontrola u javnom sektoru;
- Naznaka budućih pravaca razvoja i unapređenja računovodstva, revizije i kontrole u javnom sektoru.
- Dodatno: Međunarodne aktualnosti u državnom računovodstvu

Republika Hrvatska

Izlaganje: Izv.prof.dr.sc. Davor Vašiček

Računovodstvo, revizija i kontrola u javnom sektoru u RH

- Ustroj: država i lokalne jedinice (županija, gradovi i općine)
- Javne financije – centralizirane (cca 85% javne potrošnje državni proračun)
- Obuhvat javnog sektora - središnja država, opća država - Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika
- Zakonski okvir proračuna : planiranje proračuna, izvršavanje proračuna, računovodstvo i financijsko izvještavanje
- Proračunske klasifikacije - obvezan okvir za sve proračunske procese

Računovodstvo, revizija i kontrola u javnom sektoru u RH

- Računovodstvo
 - ▣ Propisan kontni plan i pravila knjiženja
 - ▣ Propisana pravila mjerenja i vrednovanja - modificirana obračunska osnova
- Financijsko izvještavanje
 - ▣ Izvještaji o izvršenju proračuna – obveznici proračuni
 - ▣ Financijski izvještaji – obveznici svi iz Registra
- **Državna revizija**
- **PIFC - unutarnja revizija i sustav unutarnjih financijskih kontrola**
- **Proračunski nadzor**

Republika Slovenija

Izlaganje: Doc.dr.sc. Tatjana Jovanović

Ustroj javnih financija

- ❑ Obuhvat javnog sektora - izravni i neizravni korisnici – sustav razine proračunske klasifikacije
- ❑ Dvije razine državnog ustroja – centralna država i općine (212)
- ❑ Financiranje: državni proračun, općinski proračuni, ZPIZ, ZZS
- ❑ Zakon o javnim financijama (ZJF) i Zakon o računovodstvu (ZR)

Računovodstveni sustav

- ❑ Novčana osnova : direktni proračunski korisnici (država i tijela lokalnih jedinica) + ZPIZ + ZZZS + javni fondovi
- ❑ Obračunska osnova (s obveznim dodatnim izvještavanjem za proračunska sredstva): indirektni proračunski korisnici (javni zavodi + javne agencije)
- ❑ Jedinствен kontni plan za direktne i indirektni proračunske korisnike

Kontni okvir - ekonomska klasifikacija

- ❑ Klasa 0 - Stalna sredstva i sredstva u upravljanju
- ❑ Klasa 1 – Kratkoročna sredstva osim zaliha te razgraničenja
- ❑ Klasa 2 – Kratkoročne obveze i razgraničenja
- ❑ Klasa 3 – Zalihe
- ❑ Klasa 4 – Rashodi i drugi izdatci
- ❑ Klasa 5 – Račun financiranja
- ❑ Klasa 7 - Prihodi i drugi prilivi
- ❑ Klasa 8 – Određivanje rezultata
- ❑ Klasa 9 – Vlastiti izvori i dugoročne obveze

Financijsko izvještavanje

- Izvještaj o izvršavanju proračuna i financijskih planova

- Zaključni račun državnog proračuna:

Opći dio: Bilans prihoda i rashoda, Račun financijskih potraživanja i investicija i Račun financiranja

Posebni dio: Zaključni računi direktnih proračunskih korisnika

Obrazloženja: Izvještaj o postignutim ciljevima i rezultatima

Financijsko izvještavanje

- ❑ Računovodstveni izvještaji

Bilans stanja

Bilans prihoda i rashoda

Objašnjenja iskaza

- ❑ Konsolidirani imovinski bilans države

Revizije i kontrole

- Državni zbor i Računsko sodišče
- Ured Republike Slovenije za nadzor proračuna
- Unutarnje kontrole i unutarnje revizija

Izazovi u razvoju

- ❑ U vladinoj su proceduri Zakon o javnim financijama i Zakon o računovodstvu
- ❑ Prelazak na obračunsku osnovu u računovodstvu kompletnog javnog sektora od 2022
- ❑ Upotreba EPSAS

Bosna i Hercegovina

Izlaganje: Doc.dr.sc. Maja Letica

Financiranje središnje države

- Financiranje središnje države, entiteta i jedinica lokalne vlasti uređeno je redom sljedećim zakonima: Zakonom o trezoru institucija BiH, Zakon o proračunima FBiH te ostalim pratećim zakonima: Zakon o sustavu indirektnog oporezivanja u BiH, Zakon o pripadnosti javnih prihoda u FBiH.
- Prema Zakonu o riznici institucija BiH, proračun predstavlja proračun institucija BiH kojim se daje godišnja procjena iznosa prihoda i drugih primitaka, kao i rashoda.
- Zakonom je uspostavljen jedinstveni račun riznice/trezora (JRR/JRT) kao sveobuhvatni račun na kome su zabilježene sve operacije i na kojem se nalaze sva sredstva Proračuna institucija BiH. U skladu sa članom VIII Ustava BiH, Federacija BiH osigurava 2/3 a Republika Srpska 1/3 prihoda za Proračun koji se prebacuju mjesečno sa entiteta na račun otvoren u Središnjoj banci BiH. Iz navedenog se proračuna financira 75 proračunskih korisnika BiH.

Federacija BiH

Računovodstvo javnog sektora u Federaciji BiH

- Složenost struktura Federacije BiH - sastoji se od 10 županija, 81 općine i 6 gradova (Sarajevo, Mostar, te Zenica, Tuzla, Bihać i Široki Brijeg)
- => složeno i finansijsko izvještavanje proračuna jer svaka županija ima svoje ministarstvo i ministra financija.
- Postoje 23 izvanproračunska fonda koji podnose izvještaj Ministarstvu financija F BiH.
- Svaka županija ima svoj zavod zdravstvenog osiguranja i zavod za zapošljavanje, ali mirovinsko i invalidsko osiguranje (MIO) su na federalnom nivou.
- F BiH nema nadležnost nad županijama u smislu finansijskog izvještavanja.

Računovodstvo javnog sektora u Federaciji BiH

- Normativna akta koja uređuju oblast računovodstva i izvještavanja u Federaciji BiH su:
- Zakon o proračunima institucija Federacije BiH
- Zakon o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine
- Uredba o računovodstvu proračuna u Federaciji Bosne i Hercegovine
- Zakon o Riznici/ Trezoru u Federaciji Bosne i Hercegovine
- Pravilnik o knjigovodstvu proračuna u FBiH
- Pravilnik o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH;
- Zakon o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH

Računovodstvo javnog sektora u Federaciji BiH

- Proračun FBiH – 46 proračunskih korisnika
- Zakon o proračunima institucija FBiH – krovni zakon
- Modificirana računovodstvena osnova
- MRSJS (IPSAS) u uporabi od 2013 – četiri faze razvoja –
uspostava fiskalnog konsolidacijskog tijela za potrebe koordinacije
fiskalne politike s ciljem osiguravanja makroekonomske stabilnosti i
fiskalne održivosti FBiH

Računovodstvo javnog sektora u Federaciji BiH

- Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu proračuna u Federaciji BiH uređuju se standardne proračunske klasifikacije, fondovsko računovodstvo, analitički kontni plan za proračun i proračunske korisnike, poslovne knjige i knjigovodstvene isprave, procjenjivanje bilančnih pozicija i popis imovine, obaveza i potraživanja.
- Odredbe Pravilnika odnose se na proračun Federacije Bosne i Hercegovine, proračune županija, gradova i općina te su ih dužni provoditi proračunski korisnici i izvanproračunski fondovi.
- Proračunski korisnici vode knjigovodstvo proračuna po načelu fondovskog knjigovodstva. Međutim, iako su propisani fondovi, računovodstvo se ne vodi po fondovskoj klasifikaciji nego se sve transakcije i događaji evidentiraju na opći fond (kod 01).

Kontni okvir – ekonomska klasifikacija

- Klasa 0 - Stalna sredstva
- Klasa 1 - Novčana sredstva, kratkoročna potraživanja i razgraničenja
- Klasa 2 - Zalihe
- Klasa 3 - Kratkoročne obaveze i razgraničenja Klasa 4 - Dugoročne obaveze i razgraničenja
- Klasa 5 - Izvori stalnih sredstava
- Klasa 6 - Rashodi
- Klasa 7 - Prihodi
- Klasa 8 - Kapitalne transakcije
- Klasa 9 - Vanbilančna evidencija

Financijsko izvještavanje

- Financijski izvještaji o stanju i strukturi te promjenama imovine, obveza, vlastitih izvora, prihoda, rashoda, primitaka, izdataka, odnosno novčanih tokova
- Temeljni financijski izvještaji proračunskih korisnika u FBiH za proračunsku godinu su
 - ▣ Račun prihoda i rashoda
 - ▣ Bilanca stanja
 - ▣ Izvještaj o novčanim tokovima
 - ▣ Izvještaj o kapitalnim izdacima i financiranju

Financijsko izvještavanje

- Uz njih se sastavljaju i predaju na godišnjoj razini
 - Obrazac Posebni podaci i plaćama i broju zaposlenih
 - Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta
 - Godišnji izvještaj o investicijama
 - Izvještaj o obračunatoj i uplaćenoj naknadi za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća

Financijsko izvještavanje – rokovi i obveznici dostave

- Federalno ministarstvo financija dužno je dostavljati Vladi tromjesečno, polugodišnje i devetomjesečno financijsko izvješće te godišnje financijsko izvješće
- Kvartalne i godišnje izvještaje dostavljaju – proračunski korisnici, općinske i gradske službe za financije, izvanproračunski fondovi, županijska ministarstva financija
- Javna poduzeća i ustanove koja se financiraju iz javnih prihoda, kao i javna poduzeća za koja Ministarstvo financija izdaje garancije za zaduživanje, dužna su kvartalno dostavljati financijske podatke nadležnom ministarstvu

Revizija u javnom sektoru

- Nadzor proračuna i proračunskih subjekata u Federaciji Bosne i Hercegovine organiziran je kroz: državnu reviziju, proračunski nadzor, unutarnju/internu reviziju te sustav financijskog upravljanja i kontrole
- Reviziju godišnjih izvješća institucija Federacije BiH, dakle proračunskih korisnika, obavlja Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji predstavlja vrhovnu instituciju za reviziju (Zakon o reviziji institucija u FBiH)

Republika Srpska

Računovodstvo javnog sektora u Republici Srpskoj

- *Računovodstvo*
- Proračunski korisnici primjenjuju za potrebe izrade finansijskih izvještaja opće namjene obračunsku osnovu i pune IPSAS.
- Proračunski korisnici – organi uprave, organizacije i institucije Republike Srpske, općine i gradovi, fondovi kao i ostali korisnici koji se financiraju iz proračuna Republike i jedinica lokalne samouprave.

Kontni plan – ekonomska klasifikacija

- Strukturu Kontnog plana čini deset klasa:
 - ▣ Klasa 0 – Nefinancijska imovina,
 - ▣ Klasa 1 – Financijska imovina,
 - ▣ Klasa 2 – Obaveze,
 - ▣ Klasa 3 – Vlastiti izvori i vanbilančna evidencija,
 - ▣ Klasa 4 – Rashodi (47 – obračunski rashodi),
 - ▣ Klasa 5 – Izdaci za nefinancijsku imovinu,
 - ▣ Klasa 6 – Izdaci za financijsku imovinu i otplatu dugova,
 - ▣ Klasa 7 – Prihodi (77 – obračunski prihodi),
 - ▣ Klasa 8 – Primici za nefinancijsku imovinu i
 - ▣ Klasa 9 – Primici od financijske imovine i zaduživanja

Izvještavanje

- Proračunski izvještaji
 - ▣ Mjesečni,
 - ▣ Kvartalni,
 - ▣ Godišnji
- Financijski izvještaji opće namjene

Proračunsko izvještavanje

- Za organizaciju i funkcioniranje sustava knjigovodstva i računovodstva, te financijsko izvještavanje bitna je podjela proračunskih korisnika na one čija je GK u cijelosti, djelimično ili izvan GKT.
- Mjesečne i kvartalne proračunske izvještaje ne popunjavaju korisnici čija je glavna knjiga u cijelosti u sastavu GKT.
- Mjesečne i kvartalne proračunske izvještaje popunjavaju korisnici čija je glavna knjiga djelimično u sastavu GKT ili nije u sastavu GKT ali samo za transakcije preko sopstvenog žiro računa.
- MF, nadležne službe općina/gradova i fondovi prezentiraju konsolidirane mjesečne, kvartalne i godišnje proračunske izvještaje

Financijsko izvještavanje

- Financijski izvještaji opće namjene u skladu sa IPSAS prezentiraju samo određeni proračunski korisnici – općine, gradovi, fondovi i ministarstva.

Revizija i ostali oblici nadzora u javnom sektoru

- Nadzor nad finansijskim poslovanjem proračunskih korisnika u Republici Srpskoj obavlja se kroz aktivnosti eksterne javne revizije, interne revizije i proračunske inspekcije.
- Nadzor i kontrola proračunskih korisnika usmjereni su ka aktivnostima na pripremi i izvršenju proračuna, usklađenost aktivnosti i finansijskih transakcija sa relevantnim zakonskom i drugom regulativom, te na ekonomičnost, efikasnost i efektivnost u realizaciji različitih aktivnosti, programa i projekta.
- Pored revizije finansijskih izvještaja i usklađenosti, glavna služba za reviziju ima pravo i obvezu sprovođenja i revizije učinka.

Republika Srbija

Izlaganje: prof.dr.sc. Vesna Vašiček,

Autor: Mr Biljana Josipović Rodić

Ustroj i obuhvat javnog sektora

- Teritorijalni ustroj - Zakon o teritorijalnoj organizaciji - 30 oblasti, 29 upravnih okruga, 24 grada, 198 općina, *6158 naselja i 193 gradska naselja*
- Obuhvat javnog sektora – Zakon o budžetskom sistemu - 11000 korisnika – Popis korisnika
 - Republika Srbija (ministarstva, tijela u sastavu ministarstava, posebne organizacije, ustanove kulture, agencije i dr.), autonomne pokrajine,
 - gradovi,
 - općine,
 - organizacije obveznog socijalnog osiguranja,
 - drugi korisnici javnih sredstava (agencije, komisije, zavodi, instituti, ustanove) i
 - ostali korisnici javnih sredstava koji nisu uključeni u konsolidirani račun trezora (riznice), a pripadaju javnom sektoru

Računovodstvo

- Proračunske klasifikacije (ekonomska, organizacijska, funkcijska, programska, prema izvorima financiranja) i uspostava riznice
- Uredba o budžetskom računovodstvu
- Direktni i indirektni korisnici i fondovi socijalnog osiguranja – **budžetsko (proračunsko) računovodstvo** - novčana računovodstvena osnova + dodatno izvještavanje
- Ostali korisnici javnih sredstava - obračunska osnova

Financijsko izvještavanje

- Financijski izvještaji se sastavljaju periodično i na godišnjem nivou.
- Periodično, na tromjesečnom nivou korisnici proračunskih sredstava i organizacija obveznog socijalnog osiguranja sastavljaju i dostavljaju Izvještaj o izvršenju proračuna.
- Na godišnjem nivou korisnici proračunskih sredstava i organizacija obveznog socijalnog osiguranja sastavljaju i dostavljaju:
 - ▣ Bilans stanja
 - ▣ Bilans prihoda i rashoda
 - ▣ *Izvještaj o kapitalnim izdacima i primanjima*
 - ▣ *Izvještaj o novčanim tokovima i*
 - ▣ *Izvještaj o izvršenju proračuna.*

Financijsko izvještavanje - konsolidacija

- S obzirom na to da se korisnici proračunskih sredstava dijele na direktne (npr. Ministarstvo prosvjete) i indirektne npr. osnovne i srednje škole) tijekom dostavljanja financijskih izvještaja se razlikuje.
- Indirektni proračunski korisnici financijske izvještaje dostavljaju direktnim proračunskim korisnicima radi konsolidacije. Konsolidirane financijske izvještaji direktni proračunski korisnici dostavljaju Upravi za riznicu.
- Organizacije obveznog socijalnog osiguranja financijske izvještaje dostavljaju nadležnom Republičkom fondu koji konsolidirane financijske izvještaje dostavlja Upravi za riznicu. Sastavljanje završnog računa na nivou Republike Srbije u nadležnosti je Uprave za riznicu.

Revizija i ostali oblici nadzora u javnom sektoru

- Razvijeni su Državna revizija, interna revizija, interno financijsko upravljanje i kontrola, proračunski nadzor

Izazovi u razvoju

- Započeti proces standardizacije i harmonizacije kroz suštinsku primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor. U Republici Srbiji su Međunarodni računovodstveni standardi za javni sektor deklarativno prihvaćeni donošenjem Uredbe o primjeni međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor. Potrebno je uložiti napore kako bi se započeti proces harmonizacije nastavio.
- Jasno definirati primjenu računovodstvene osnove u procesu financijskog izvještavanja korisnika javnih sredstava i procesu planiranja i praćenja izvršenja proračuna. Izbor računovodstvene osnove i njezina dosljedna primjena osigurali bi adekvatnu osnovu za sastavljanje konsolidiranih financijskih izvještaja proračunskih korisnika. Na taj način bi se pozicionirala uloga proračunskog računovodstva u praćenju, analizi i kontroli poslovanja korisnika proračunskih sredstava.
- Unaprijediti proces financijskog upravljanja i kontrole u skladu sa identificiranim kritičnim područjima njihovog funkcioniranja. U tom smislu bilo bi neophodno unaprijediti sve komponente financijskog upravljanja i kontrole stavljajući poseban naglasak na kontrolne aktivnosti i razvijanje sustava upravljanja rizicima korisnika javnih sredstava kroz definiranje metodologije upravljanja rizicima.
- Unaprijediti i razvijati internu reviziju stavljajući naglasak na širenje svijesti o značaju i ulozi postojanja i adekvatnog funkcioniranja interne revizije kod korisnika javnih sredstava.
- Poticati i razvijati reviziju efikasnosti, efektivnosti i ekonomičnosti s ciljem unaprijeđenija rada javnog sektora i stabilnosti ekonomije.
- Povećati transparentnost izvještavanja, posebno imajući u vidu činjenicu da transparentnost odražava stupanj odgovornosti nositelja javnih funkcija.
- Težiti k uvođenju upravljačkog pristupa kroz razvoj računovodstva troškova s ciljem unaprijeđenija procesa poslovnog odlučivanja korisnika javnih sredstava Republike Srbije, a time i performansi javnog sektora.

Međunarodne aktualnosti u državnom računovodstvu

mr.sc. Gorana Roje

Stanje i trendovi u razvoju državnog računovodstva

- Stanje i razvoj državnog računovodstva na međunarodnoj razini ukazuje na poticanje:
- ✓ pune primjene računovodstvene osnove nastanka događaja
- ✓ usvajanje smjernica Međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor (IPSAS/MRSJS).
- Direktiva Vijeća o zahtjevima za proračunske okvire zemalja članica EU (2011): države članice moraju imati uspostavljene državne računovodstvene sustave, primjenjujući obračunsku računovodstvenu osnovu te sveobuhvatno i dosljedno obuhvaćajući sve podsektore opće države kao što je definirano Uredbom (EZ) br 2223/96 (ESA 95). Državama i vladama preostaje da dinamiku i način provođenja reforme državnog računovodstva prilagode svojim prioritetima, nacionalnim specifičnostima i mogućnostima.
- Iskustva razvijenih zemalja upućuju na sagledavanje reforme državnog računovodstva kao skupa dugoročnih i složenih procesa.
- Procesi implementacije obračunske osnove pokazuju dugotrajnim, zahtjevnim, i kompleksnim, pa tranzicija računovodstva s novčane osnove na obračunsku osnovu kao i prihvaćanje /prilagođavanje smjernicama MRSJS zahtijeva postupnost i provodi se fazno na način da se u svakoj fazi prihvaća djelomično ili potpuno rješenje pojedinog područja koje vodi u cjelini prema potpunoj primjeni obračunske osnove.

Primjena računovodstvenih osnova u državnom računovodstvu

- Group of authors: Public Sector Accounting and Auditing in Europe: The Challenge of Harmonization (Governance and Public Management), I. Brusca, E. Caperchione, S. Cohen, F. Manes Rossi (ur.), 2015th Edition, Palgrave Macmillan: pregled primjene pojedinih računovodstvenih osnova u sustavu računovodstva i financijskog izvještavanja te sustavu budžetiranja, u odabranim europskim zemljama, na trima razinama - središnja, regionalna i lokalna država:
- ✓ vertikalna heterogenost i relativna horizontalna homogenost u pogledu primjene računovodstvenih osnova u sustavu državnog računovodstva i financijskog izvještavanja, te relativno vertikalna homogenost u pogledu primjene računovodstvenih osnova u sustavu budžetiranja;
- ✓ sagledavajući podatke na razini središnje, regionalne i lokalne države, zaključuje se da je proces harmonizacije u sustavu računovodstva primjenom osnove nastanka događaja ponajvi-še prisutan na razini središnje države;
- ✓ kad je riječ o promjenama u primjeni računovodstvenih osnova u sustavu budžetiranja, one se kreću u smjeru djelomičnog ili potpunog napuštanja novčane računovodstvene osnove u proračunskim procesima. Kao primjeri implementacije pune obračunske osnove u sustavu budžetiranja ističu se Austrija, Švicarska i Velika Britanija;
- ✓ visoka razina primjena obračunske osnove na razini središnje države sagledava se kao polazna osnova za buduću primjenu IPSAS ili EPSAS.

IPSAS/MRSJS i daljnji koraci u razvoju EPSAS

- Handbook of International Public Sector Accounting Pronouncements, IPSASB, 2015. – ukupno objavljenih 38 IPSAS/MRSJS (MRSJS 34 i MRSJS 35 zamjenjuje MRSJS 6; MRSJS 36 zamjenjuje MRSJS 7; MRSJS 37 zamjenjuje MRSJS 8).
- IPSASB's Strategy for 2015 forward:
- ✓ Handbook of International Public Sector Accounting Pronouncements, IPSASB, 2016. sadržavati će IPSAS 39 – Employee Benefits/Primanja zaposlenih (zamjena za IPSAS 25) te IPSAS 40 - Public sector combinations. U izradi su i nacrti standarda (npr. Reporting Service Performance Information/Izvjешavanje o uspješnosti obavljanja usluga) i savjetodavna studija (npr. Heritage assets/Naslijeđena imovina).
- ✓ Planiran je i razvoj zasebnih standarda kojima bi se regulirale smjernice za računovodstvo infrastrukturne imovine i za javni sektor specifičnih financijskih instrumenata.
- Nastavak reformi sustava državnog računovodstva i budžetiranja s ciljem potpune usklađenosti ciljeva financijskog izvješavanja s prihvaćenim proračunom, a na međunarodnoj razini postizanje usporedivosti nacionalnih gospodarstava i u dijelu javne potrošnje:
- ✓ Razvoj harmoniziranih računovodstvenih standarda za javni sektor u Europskoj uniji – tzv. Europskih računovodstvenih standarda za javni sektor (EPSAS), s primjenom u sustavu financijskog izvješavanja subjekata opće države i u budžetiranju, odnosno i u procesu planiranja i izvršavanja proračun.a
- ✓ U Izvješću Europske komisije zaključeno je da, u cjelini, IPSAS kao priznati i prihvaćeni međunarodni računovodstveni standardi za javni sektor zasigurno predstavljaju prikladan referentni okvir i pogodnu osnovu za budući razvoj EPSAS.

Zaključna razmatranja

Prof.dr.sc. Vesna Vašiček

Zaključna razmatranja

- Iste polazne osnove naslijeđene iz bivše zajedničke države.
- Pravci razvoja imaju zajedničke osnovne karakteristike, ali različitu dinamiku i razlike u provedbenim rješenjima.
- Istaknuti određeni faktori utjecaja na sadašnji stupanj razvoja, poticaji i ograničenja provedbi reformi - utjecaj međunarodnih institucija i EU integracija
- **Budući pravci razvoja ???**